

**АКСІОЛОГІЧНИЙ ВИМІР КОСМІЗМУ
ЯК АКТУАЛІЗОВАНА МІФОЛОГЕМА МЕДІАКУЛЬТУРИ**

З позиції культурологічного аналізу розглянута традиція сенситивного світосприйняття та наукової рефлексії, які вплинули на формування концептуальної сфери космізму як актуального явища у сучасній світовій культурі.

Ключові слова: *світова культура, сучасна культура, медіакультура, космізм, аксіоконстанти, гармонія, єдність, гілозоїзм, цілісність.*

Зростаюча наразі увага сучасного суспільства до ідей, які постулюються теоретиками космізму, пояснюється реакцією на сучасний практично-матеріалістичний гедонізм; втому від безграмотності суспільства та прагненням віднайти втрачені, забуті духовні ідеали; незадоволенням емпіричною іманентною реальністю та потягом до трансцендентних світів; бажанням усунути конфлікт між різними сферами буття та інтересом до практичних питань інженерного проектування, футурологічного прогнозування та пророцтв романістів-фантастів (космічні кораблі, космічні станції, інопланетні поселення); тяжінням до багаторівневого плюралізму, народження нової багатовимірної людини, для якої всі форми духовного досвіду, науково-світоглядні установки є рівноцінними (панування панестетизму, синестезії та еклектизму частин при збереженні цілості форми та концепції).

Мета статті – на основі соціокультурного підходу, який передбачає щільний зв'язок особистості, суспільства, культури, проаналізувати ціннісний вимір науково-світоглядного феномена космізму у зв'язку із його культуротворчою універсальністю та неабиякою значущістю у сучасному медіатизованому світу.

У низці наукових праць досліджуються соціологічні аспекти космізму (В. О. Мележик, Ю. О. Харламов); культурологічний локус, в якому розкрита специфіка існування духовності в третьому тисячолітті (Н. В. Гусєва, Л. М. Максимова, В. О. Розумний); проблеми моральних засад концепції космізму (А. В. Суслов); релігійні питання, артикульовані у теоретико-методологічному просторі космізму, (С. Г. Семенова, О. М. Волков); екологічна культура (Ф. І. Гіренко, Є. А. Когай, В. М. Мапельман та інші).

Космізм являє собою систему поглядів, де космос розцінюється як єдине ціле, елементи якого знаходяться в соборній взаємодії. Комплекс уявлень цілісної науково-світоглядної концепції космізму формує картину світу, яка оперує категоріями цілого, гармонійного, стрункого, впорядкованого, пропорційного, розумно влаштованого, прекрасного, творчого. Як світоглядна орієнтація, в основу якої покладена етика єдності усього з усім, космізм є унікальним досягненням тривалого духовного розвитку світової культури.

При цьому самі носії космічного мислення не відносять цей феномен до світогляду, скоріше, вважають його наукою, терапевтичною практикою, духовним досвідом, напрямом мистецтва. Дійсно, космізм являє собою унікальне синкретичне явище, яке органічно поєднує в собі характерні ознаки або культурні артефакти усіх зазначених вище культуротворчих форм репрезентації у дійсності, а саме: наявність канонічних текстів, сюжети окультно-езотеричного містицизму, елементи східних вчень і релігійної філософії, результати природничо-наукових досліджень.

Проте усі концепції космізму (езотеричні, художні, природничо-наукові тощо) інтерпретують світ як врівноважене ціле, багатопланове та розумно влаштоване, а людину сприймають як творчий компонент космосу, прагнучи «запатентувати» її як невід'ємну частину всесвітнього простору, у якому взаємопов'язані космос, життя та розум. У духовно-інтелектуальній сфері «космічної онтології» як рефлексивного вираження інтуїтивного світосприймання, сенситивного переживання світу постає завдання визначити планетарно-космічні координати еволюції земного життя, встановити призначення людини, накреслити перспективи майбутнього.

Активізація інтересу до космізму має перехідний характер, внаслідок перманентно трансформується уся соціокультурна система. Феномен космізму слід розуміти не тільки виходячи з його морфології, а й із загального соціокультурного контексту, який містить безліч діючих об'єктів і відносин між ними. Аналіз функціонування ідей космізму в цілісному соціокультурному організмі дозволяє зробити висновок про те, що він являє собою цілісне явище та має специфічні риси.

Ідейно-філософський зміст і науково-теоретичні засади ціннісно-універсального виміру космізму як типу світогляду та духовного настрою надзвичайно широкі, їх дескрипцію завжди можна звинуватити в неповноті та відсутності системності. Але занадто широкі узагальнення можуть виявитися помилковими стосовно окремих теоретичних систем і світоглядів. Тим не менш, виокремити та розглянути найважливіші фундаментальні положення, що формують космопланетарну традицію світобачення, світосприйняття, світорозуміння цілком можливо.

Однією з перших філософсько-культурологічних ідей, покладених в основу космізму, є ідея єдності людини та космосу, макро- та мікрокосму. Ідейно-філософський напрям космізму, зокрема в особі М. Г. Холодного, створив вчення антропокосмізму, яке збирає, концентрує в собі суперечливі ант ропо- та космологічні уявлення. Відчуття глибинної причетності свідомої істоти космічному буттю, думка про людину як про мікрокосм, що відображає всю організацію макрокосму, всі природні, космічні стихії та енергії проходять через світову культуру. З цих понять починається шанування природного та божественного космосу.

З антропокосмічним статусом людини у Всесвіті пов'язана й інша ідея – «переважання вселенського над індивідуальним» [8, 234]. Існує небезпека вважати більшість філософських систем версіями космізму. Проте, як зауважив О. П. Огурцов, «космізм – це не відродження докантивської спекулятивної метафізики природи та не германський варіант ідеалістичної інтерпретації саморозгортання Духу, а метафізика, яка починається з антропології, вчення про людину, яка осягає Космос» [7]. Таким чином, космізм виступає як нова парадигма філософської антропології, розмикає емпіричне буття людини та підносить його на загальнолюдський і космічний рівень. Космістські ідеї інспірують фундаментальні зміни у свідомості, мета яких – зламати решітку відчуження, сугестувати відмову від антропоцентричної позиції та визнати цінність інших світових об'єктів.

Представлена вченням К. С. Хруцького космістська (універсальна) антропологія [10], не позбавляючи людину стихії індивідуального, відмовляє їй в розумінні себе як центру Всесвіту зі стратегічною метою визнання важливості інших світових об'єктів, узгодження самосвідомості індивіда та космічної свідомості. На відміну від більшості посткласичних антропологій, які акцентують увагу на необхідності людини турбуватися про себе, космізм зосереджується на відповідальності кожного окремого індивіда перед усім суспільством, навколишнім середовищем, тим самим розширюючи (космізуючи) персональну відповідальність.

Виникненню нового космічного мислення сприяє екологічна інтенція космізму, яка відкидає насильницьке втручання в природні екосистеми та пропонує альтернативні програми зі збереження природи та раціонального використання природних ресурсів. Екологічно орієнтована свідомість, що містить максими екологічної етики, інспірувала у другій половині ХХ століття зародження глобальної та соціальної екології [4; 5].

Наступною космопланетарною ідеєю є гілозоїстські погляди, які розглядають космос з позиції наявності в ньому життя та розуму як його атрибутів, більше того, сам космос розуміють як живу та свідому матерію. Так, видатний науковець, «батько» біогеохімії В. І. Вернадський своє дослідження «Початок і вічність життя» структурує як аргументовану та науково обґрунтовану відповідь-рішення на питання: «Чи був коли-небудь і де-небудь початок життя й усього живого, або життя та живе такі ж вічні основи Космосу, якими є матерія й енергія? Життя та живе притаманні тільки одній Землі або це загальне втілення Космосу?» [1, 236].

З твердження, що життя та розум не можна досягнути поза космічних аспектів їх буття, а устрій й еволюцію космосу – без урахування присутності в ньому життя та розуму як фундаментальних факторів його існування та розвитку, виникає очевидність цінності архетипу всеєдності. Обґрунтування єдності космосу та Всесвіту, життя та розуму, конкретного індивіда та всього людства й формування на основі цієї єдності морально-ціннісних практичних і естетичних орієнтацій стає ще одним важливим принципом космізму.

Для космізму – погляду холістичного типу – «принцип цілісності є основою розв'язання всіх головних проблем» [9, 8]. Як гностичну практику космізм відрізняє прагнення досягнути в аналітично нерозчленованій інтуїції всю органічну єдність буття. Слід зауважити, що пріоритет віддається інтуїтивному «схоплюванню» живої цілісності космосу, а раціоналістичні дистинкції та аналітичні розч-

ленування виконують або службову функцію, або доповнюються емпірично-чуттєвими концептами, емоційно-духовними переживаннями. Сцієнтистська позиція не розглядається як підсудна, супідрядна духовним практикам, але й не абсолютизується; вона виступає лише засобом вирішення планетарних і вселюдських завдань, осягнення космосу й оволодіння навколосемним і навіть міжгалактичним просторами. Гнозис космізму містить у собі й інтуїтивні форми осягнення, і раціональні шляхи знання. При цьому визнається безумовна домінанта стратегії філософської рефлексії над науковими висшукуваннями. Обґрунтовується подібний вибір тим, що саме з філософією пов'язані як усвідомлення єдиних цілей і цінностей, так і створення різних проєктів майбутнього, які втілюють надії індивіда та людства.

Онтологічний характер космізму визначає його наступний основний принцип. В одній зі своїх статей С. С. Неретіна трактує космізм як «етичну онтологію, вчення про буття та його розгортання, орієнтоване на осягнення сенсу людського життя» [6, 36]. Та не задовольнившись сформульованим визначенням, уточнює: «Філософія космізму – це варіант не просто етичної онтології, а варіант етично й онтологічно навантаженого гностицизму, який визнає важливий статус раціонального знання, що виражається не в безособовій системі однозначних понять, а в особистісне забарвлених, чуттєвих і емоційних образних формах» [6, 39].

На відміну від низки антропологічних концепцій, які віддають пріоритет або герменевтичному розумінню (М. Хайдеггер), або діалогічним відношенням «Я» – «Інший» (М. Бубер, Е. Левінас), космізм постає як концепція, що наділяє людське буття космічним призначенням, навантажує його ідеалами та цілями, які виходять за межі індивідуального життя. У більшості своїх концептуальних проявів космізм формується як теорія буття, яка стверджує багатовимірний та поліваріантний характер існування світобудови та людини; він виступає проти інсулярного розуміння життя, допускаючи можливість його існування на різних щаблях буття.

Онтологічність космізму проявляється й в тому, що, як усяке вчення про буття, він уважно «вдивляється» в небуття. Смерть космізм вважає за необхідне подолати, перемогти. У різних напрямках космізму зберігається різне ставлення до смерті, проте обов'язковою умовою вічності залишається Космос. Мабуть, непідробний інтерес космістів до танатологічних питань і надихнув С. С. Неретіну інтерпретувати космізм як оригінальну версію метафізики порятунку [6, 41]. Та як могло бути інакше, якщо науково-теоретичні викладки одного з фундаторів російської гілки космізму К. Е. Цюлковського ґрунтуються саме на ідеї іморталіті.

Для К. Е. Цюлковського смерті фактично не існує, оскільки кожен духовно-фізичний організм, який являє собою прогресивну рекомбінацію атомів, забезпечує безперервне відновлення життя, інакше – її нескінченність. Всесвіт постає для К. Е. Цюлковського єдиним матеріальним тілом, яке наповнене життям у найрізноманітніших і ускладнюючих формах, у якому постійно подорожують залишені тлінні смертні тіла, атоми незруйнованого «первісного громадянина», «примітивного “Я”». Осівши в мозкових клітинах найдосконаліших людей «тваринного космосу», безпосередньо асимілюючи в процесі «харчування» сонячні промені й елементарні речовини середовища, атоми недосконалої людини позбуваються пам'яті про минуле та вступають в нове вічне життя. В атомному трансформізмі К. Е. Цюлковського, який обстоює неминучість реконструкції єдиної цілісної людської особистості в нескінченні речові комбінації світу, розпізнається як нечутливість до проблем особистості, так і мрія про виживання всього людства.

Наведений реєстр найважливіших принципів космізму як типу світогляду та ідейно-філософського напрямку не варто вважати вичерпним. Його можна продовжити, розширити за рахунок внесення нових базисних характеристик. Виділення й обґрунтування космістських принципів здійснюється різними методами залежно від застосування картини світу, яка обумовлює, в свою чергу, багатство та розмаїття типів космізму як певних світоглядних концепцій. Але зазначені ідеї можна віднести до тих визначальних маркерів, які виступають остинатними принципами моделювання поліфонічних концепцій космізму та дозволяють ідентифікувати певний культурний артефакт як продукт космічного світогляду.

У затвердженій філософсько-культурологічним співтовариством класифікації космізму можна нарахувати близько десяти різних течій космопланетарного напрямку: містико-езотерична (окультна, теософська); – релігійно-філософська; – естетично-художня; – натурфілософська; – науково-технічна – та – футурологічна; астробіосоціологічна; природничо-наукова тощо. Містичний та езотеричний напрями космізму представлені діяльністю, в першу чергу, сім'ї Реріхів та О. І. Блаватською; релігійно-філософську форму та зміст додала творчість російських мислителів і духовидців М. Ф. Федорова, В. С. Соловйова, П. О. Флоренського, С. О. Булгакова та інших; художній варіант набув свого розвитку в творах Сірано де Бержерака, Ф. Годвіна, В. Ф. Одоевського, а також у роботах майстрів і творців російського Срібного століття В. В. Хлебнікова, Андрія Білого, О. М. Скрябіна, С. І. Танєєва,

В. В. Кандинського тощо. В сфері натурфілософії найбільшими космістами слід вважати, безсумнівно, Т. де Шардена (Pierre Teilhard de Chardin), П. Леруа (Pierre Leroux), В. І. Вернадського. Зауважимо, що всі зазначені напрями космізму стосуються більшою мірою ідейно-духовних проєктів, ніж наукових конструктів.

Проте дослідження буде неповним, якщо обмежитися розглядом космізму тільки як світогляду, апріорно властивого людській свідомості, який формується на перетині безлічі сфер соціокультурного буття й інтегрує різні види знань. Особливу увагу слід приділити поширеній інтерпретації космізму як природничого, науково-теоретичного напрямку в культурі, «орієнтованого на осягнення й осмислення ролі космічних факторів у різних земних процесах» [3, 114]. Неоціненний внесок у розвиток природничо-наукової гілки космізму зробили К. Е. Цюлковський, В. І. Вернадський, М. Г. Холодний. К. Е. Цюлковський не тільки створив новий пласт технічних знань – теоретичну космонавтику, а й з відкриттям «третього» виміру розпочав пошуки «відкритої форми» соціальності.

Згідно з визначенням М. К. Гаврюшина, космізм – це «програма освоєння космосу», що «відоображає вплив природничо-наукових відкриттів на світогляд» і «виявляється можливою завдяки сприйнятливості (“проникності”) світогляду до досягнень природознавства» [3, 115]. Погоджуючись із твердженням Гаврюшина, що «космізм ґрунтується на <...> переконанні в можливості подолання відокремленого від нього просторово-часового бар’єру за допомогою технічних засобів і взагалі раціональній організації діяльності» [2, 39], ще раз підтверджується раніше проголошена теза про атрибутивну приналежність космістської картини світу міфологічній свідомості з властивою останній вірою в надземне життя (розміщення богів у вищих, небесних сферах) і бажанням проникнути в космічний простір.

Доказом присутності технічно «загострених» космістських поглядів ще в добу первісно-общинного, потім рабовласницького суспільних устроїв, прикладом науково-теоретичної, а не тільки лише ідейно-чуттєвої космізації мислення стародавньої людини можуть слугувати як усні перекази, розповіді, легенди про спроби освоїти небесний простір (популярним є міф про Ікара), так і письмово зафіксовані проєкти космічних польотів. Значний матеріал про подорожі на Місяць надає літературна спадщина античних авторів, зокрема, фантастичні романи Лукіана «Ікаромепіп» і «Правдива історія». Ці твори багато століть залишалися вдалим, чи не найяскравішим художнім прикладом космічного польоту. І лише з XVII століття відновляться спроби опанувати космічний простір спочатку виключно за допомогою художніх засобів («Людина на Місяці» Френсіса Годвіна; «Інший світ» Сірано де Бержерак), потім – звертаючись безпосередньо до технічних пристроїв (теорія космонавтики К. Е. Цюлковського).

За теоретико-наукове підґрунтя космізму визнається атомістична теорія Левкіпп-Демокріта, яка отримала розробку в Канто-Лапласовській концепції про утворення сонячної системи конденсацією пилоподібних мас і підготувала відкриття спектрального аналізу. Оформленню нового космічного мислення сприяла еволюційна теорія Дарвіна, яка презентувала ідею нескінченного вдосконалення індивідуального та суспільного людського організму. Найважливішим джерелом світоглядної моделі космізму став французький матеріалізм XVIII століття, ідеї якого розвивав і пропагував механістичний матеріалізм XIX століття.

Значний вплив на космізм справила езотерична традиція (розенкрейцери, теософи, духовна течія «New Age» та інші). Її концепція світової еволюції, в унісон з якою лунали космогонія Канта-Лапласа та теорія Дарвіна, а також ідеал людини як «громадянина світу», відповідний ідеям кініків, стоїків, Канта, мали для космізму надзвичайну привабливу силу. У другій половині XIX століття завдячуючи Бюхнеру, Фламаріону космізм знаходить подальше науково-теоретичне обґрунтування, остаточно сформоване в першій половині XX століття у теоріях О. О. Фрідмана про Всесвіт, який розширюється, Е. Хаббла (Edwin Powell Hubble) про галактики, які розлітаються, теорії відносності А. Ейнштейна (Albert Einstein) тощо.

Сучасний ціннісно-світоглядний вимір космізму мало чим відрізняється від канонізованої російською культурою на межі XIX – XX століть концепції, на підґрунті класичних універсалій котрої, а саме антропокосмізму, всеєдності людини, людства та Всесвіту, вселюдності, гармонії світу, гіпертрофії відповідальності, доміанти «жіночого начала» («Вічної жіночності»), духовності, есхатологізму, принципу еволюційного розвитку, футурологічних проєктів, загальної або духовної (космопланетарної) свідомості, натхненності матерії, живої світобудови, онтологічності, соборності, громадськості, колективізму, софійності або мудрості господарювання, співтворчості, спільної справи (культ праці), холистичності світогляду, циклічності як основи розвитку світу, цінності буття, цілісності знання тощо, формується нова картина світу. Тільки деякі константи можна визначити як нещодавно набуті (синкретизм і еkleктизм вчення, соціальний конформізм), однак, їх виникнення та функціонування пояснюється в загальному контексті розвитку медіакультури, яку відрізняють ціннісні установки гедонізму, матеріалізму, тілесності, пластичності, плюральності тощо.

Проведений соціокультурний аналіз аксіологічного виміру космізму дозволяє узагальнено маркувати причини зростаючого інтересу до його титульних ціннісних пріоритетів як надання позитивної відповіді на запит сучасної культури стосовно формування альтернативних світоглядних універсальї пануючим сьогодні положенням культуротворчої програми. Порівняно з іншими світоглядними парадигмами особливість космізму розкривається в науково-осмисленому, емоційно-особистісному та філософсько-емпіричному відношенні до Всесвіту, спробах досягнути та виразити космічне життя за допомогою власного екзистенційного досвіду у філософських концептах, художніх інтуїціях і наукових розробках. Фундаментальні принципи космізму зміцнювалися з кожним досягненням у культурі, прокладаючи шлях до розуміння діалогу людини зі світом, формування нової міфологеми сучасності.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні особливостей новітньої медіакосмізованої парадигми світоустрою, виникнення якої обумовлено процесами взаємодії та взаємовпливу між ціннісними установками цілісної науково-світоглядного концепції космізму та онтологічними параметрами сучасної культури.

Література

1. Вернадский В. И. Начало и вечность жизни / В. И. Вернадский; [сост., вступ. ст., коммент. М. С. Бастраковой, И. И. Мочалова, В. С. Неаполитанской]. — М.: Сов. Россия, 1989. — 704 с.
2. Гаврюшин Н. К. Идея космического полета в античности / Н. К. Гаврюшин // Из истории авиации и космонавтики. — Вып.13. — М.: ИИЕТ АН СССР, 1971. — С. 37–46.
3. Гаврюшин Н. К. Циолковский и европейский космизм (к вопросу о генезисе теоретической космонавтики) / Н.К. Гаврюшин // Советский научно-технический музей: проблемы и перспективы; [под ред. В. П. Мишина]. — К., 1990, — С. 114–117.
4. Мапельман В. М. Этико-экологические тупики русского космизма / В. М. Мапельман // Общественные науки и современность. — 1996. — №1. — С. 138–143.
5. Мапельман В. М. Стратегия выживания: космизм и экология / В. М. Мапельман; [отв. ред. Л. В. Фесенкова]: — [2-е изд.] — М.: ЛКИ, 2010. — 304 с.
6. Неретина С. С. Современность – это гностицизм? / С.С. Неретина // Философский факультет. Ежегодник Университета РАО. — № 2. — С. 36–47.
7. Огурцов А. П. Русский космизм: обзор литературы и навигатор по сайтам Интернета / А. П. Огурцов // Vox – Философский журнал. – Вып. 4, май 2008. / [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://vox-journal.org/content/vox4-1ogurtcov.pdf> (дата обращения 12.12. 2012). — Заглавие с экрана.
8. Трубецкой Е. Н. Умозрение в красках. Этюды по русской иконописи / Трубецкой Е. Н. Смысл жизни // Е. Н. Трубецкой; [сост. А. П. Полякова, П. П. Апрышко]. — М.: Республика, 1994. — 432 с.
9. Хайруллин К. Х. Философия космизма / К. Х. Хайруллин. — Казань: Дом печати, 2003. — 370 с.
10. Хруцкий К. С. Введение в космистскую (универсальную) антропологию / К. С. Хруцкий / [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.philosophy.ru/library/hrucki/hrucki2.html> (дата обращения 12. 12. 2012).

References

1. Vernadskiy V. I. Nachalo i vechnost' zhizni / V. I. Vernadskiy; [sost., vstup. st., koment. M. S. Bastrakovoy, I. I. Mochalova, V. S. Neapolitanskoy]. — M.: Sov. Rossiya, 1989. — 704 s.
2. Gavryushin N. K. Ideya kosmicheskogo poleta v antichnosti / N. K. Gavryushin // Iz istorii aviatsii i kosmonavtiki. — Vyp.13. — M.: IIET AN SSSR, 1971. — S. 37–46.
3. Gavryushin N. K. Tsiolkovskiy i evropeyskiy kosmizm (k voprosu o genezise teoreticheskoy kosmonavtiki) / N. K. Gavryushin // Sovetskiy nauchno-tekhnicheskij muzey: problemy i perspektivy; [pod red. V. P. Mishina]. — K., 1990, — S. 114–117.
4. Mapel'man V. M. Etiko-ekologicheskie tupiki russkogo kosmizma / V. M. Mapel'man // Obshchestvennye nauki i sovremennost'. — 1996. — №1. — S. 138–143.
5. Mapel'man V. M. Strategiya vyzhivaniya: kosmizm i ekologiya / V. M. Mapel'man; [otv. red. L. V. Fesenkova]: — [2-e izd.] — M.: LKI, 2010. — 304 s.
6. Neretina S. S. Sovremennost' – eto gnostitsizm? / S.S. Neretina // Filosofskiy fakultet. Ezhegodnik Universiteta RAO. — № 2. — S. 36–47.
7. Ogurtsov A. P. Russkiy kosmizm: obzor literatury i navigator po saytam Interneta / A. P. Ogurtsov // Vox – Filosofskiy zhurnal. – Vyp. 4, may 2008. / [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://vox-journal.org/content/vox4-1ogurtcov.pdf> (data obrashcheniya 12.12. 2012). — Zaglavie s ekrana.
8. Trubetskoy E. N. Umozrenie v kraskakh. Etyudy po russkoy ikonopisi / Trubetskoy E. N. Smysl zhizni // E. N. Trubetskoy; [sost. A. P. Polyakova, P. P. Apryshko]. — M.: Respublika, 1994. — 432 s.
9. Khayrullin K. Kh. Filosofiya kosmizma / K. Kh. Khayrullin. — Kazan': Dom pečhati, 2003. — 370 s.
10. Khrutskiy K. S. Vvedenie v kosmistskuyu (universal'nuyu) antropologiyu / K. S. Khrutskiy / [Elektronnyy resurs]. — Rezhim dostupa: <http://www.philosophy.ru/library/hrucki/hrucki2.html> (data obrashcheniya 12. 12. 2012).

Акименко Елена Станиславовна, аспирант

Аксиологическое измерение космизма как актуализованная мифологема медиакультуры

С позиции культурологического анализа рассмотрена традиция сенситивного мировосприятия и научной рефлексии, которые повлияли на формирование концептуальной сферы космизма как актуального явления в современной мировой культуре.

Ключевые слова: мировая культура, современная культура, медиакультура, космизм, аксиоконстанты, гармония, единство, гилозоизм, целостность.

Akimenko Elena Stanislavovna, postgraduate student

The current media culture mythologeme as the cosmizm axiological dimension

From the point of view of culturological analysis, we examined the tradition of sensual perception of the world and scientific reflexes that have shaped the conceptual sphere of cosmizm, which is considered the actual phenomenon of media culture of the modern world. The attention to the ideas of cosmizm in modern society is increasing. Those who formulated the theory of cosmizm set these ideas as postulates. Currently increasing attention to these modern society ideas can be explained by the presence of reaction on the modern materialistic hedonism, fatigue from the lack of awareness of the society and the desire to find the lost, forgotten spiritual ideals, dissatisfaction with the emperistic reality and by the desire to the transcendent world, to resolve the conflict between different spheres of being and by the interest in the practical aspects of dock design engineering, in forecasting and prophecy of science fiction writers (spacecraft , space stations , settlements on other planets), the desire for multi-layered pluralism, for complicated birth of a new man for whom all forms of spiritual experience and the scientific attitude are the same (the rule of panastetism, synesthesia eclectic of pieces along with the preservation of the integrity of form and concept).

Updating the principles of cosmizm is the answer to the questions of the day about the provision of the alternative world view universals with the ruling position of culturological program. This is one of the most important social and cultural trends that occur synchronously with world events of mediatization, computerization, globalization , integration, and with whom building a new foundation myths of our time.

Cosmizm feature compared to other paradigms view of the world is revealed in the academic, emotional, personal and philosophical empirical respect to the Cosmos and the Universe. According to the position of cosmic knowledge of the world, a man seeks to understand and express concepts of Philosophy in Space, works of art and scientific research with help of the experience gained during its existence.

Cosmizm is a system of views, according to which «Space» is viewed as a whole, parts of which reside in the interaction. The complex representations of the science world view of cosmizm's concept forms a picture of the world, which manages the categories of the whole, harmonious, well-composed, ordered, proportionate, reasonably arranged, beautiful and creative. As the world view orientation, which is based on the unity of all ethics , Cosmizm is a unique achievement of a long spiritual development of world culture, a unique syncretic phenomenon that organically unites in himself the characteristic features or cultural artifacts of the many cultural forms of the present (the presence of canonical texts , stories devoted to occult and esoteric mysticism, elements of Eastern philosophies and religious teachings, the results of natural scientific research).

Despite the fact that all of the concepts of cosmizm (esoteric, artistic, natural science, etc.) interpret the world as a balanced , multi-faceted that has in its base a mind and the person perceived as artistic part of Space, while eager to get a patent on it, to presume a person as an inseparable part of the Universe, in which are interrelated space, life and mind. In the spiritual and intellectual sphere «space ontology» which is a reflection and expression of intuitive perception, sensory experience of the world, there are problems in determining the coordinates of planetary and cosmic evolution of terrestrial life, learn the destiny of man , to identify prospects of the future . Activation of interest in cosmizm has a rolling nature, so there is a constant transformation in a social cultural system. The phenomenon of cosmizm should be understood not only guided by its morphology, but also as the general socio-cultural context, which contains an infinite number of existing objects that have relationships with each other. Analysis of Operations of cosmizm's ideas in the whole socio-cultural sphere leads to the conclusion that the cosmizm is a holistic phenomenon and has specific features. One of the first of Philosophy cultural ideas that underlie cosmizm are the idea of the unity of man and the cosmos , macro cosmos and microcosm (anthropic cosmizm) and the idea of the unity of the cosmos and the universe , the unity of life and mind , the idea of the unity of the individual given to all of humanity.

The idea of the universal prevalence of the personality (cosmic thinking, expansion or space personal responsibility, environmental intention) is connected with anthropic space status of the person, and are associated with the archetype of unity of gилоzoistic and holistic views that could not be analyzed with the help of intuition trying to understand all the organic unity of Space from the perspective of being and mind. Ontological cosmizm defines its principles as a plurality of spaces, eschatology, immortality, and ethics. The modern outlook and value- measurement of cosmizm is virtually identical to the concept that canonized in Russian culture at the end of XIX-XX century. Based on this concept, classic universals, namely anthropocosmizm, the unity of man and the universe, the harmony of the world, hypertrophy of responsibility, the prevalence of «a feminine», spirituality, eschatology, the principle of evolution, futuristic Projects, common or spiritual (a Spase) consciousness, a matter of a living Universe, ontology, collegiality, community, teamwork, co-creation, a common cause (the cult of labor), holistically, as a basis for the development of the world, the value of existence, integrity, knowledge and so on is the formation of a new world view. Only constants can be defined as the obtaining recently (syncretism and eclecticism of teaching, social conformity), but their appearance and function is explained in the general context of the development of media culture, distinguished by value judgments of hedonism, materialism, physicality, Recycle as the basis of a new picture of the world). Only some constants can be defined as those that have been get recently (syncretism and eclecticism of science, social conformity), but their appearance and function is explained in the general context of the development of media culture that is of different value orientations of hedonism, materialism, physicality, plasticity, plurality and so on.

Key words: world culture, modern culture, media culture, Cosmizm, aksioconstants, unity, integrity, holism, oncologic, immortality.